

jakoj socijalnoj intervenciji države. Uloga države naročito je porasla u politici prema obitelji te prema nezaposlenosti.

Istočna i srednja Europa danas imaju slične simptome ekonomske anomalije. Ipak je situacija različita, pa ima malo šansi da tamo prevladaju keynezijanska rješenja u ekonomiji i društvu. Razlozi za državnu neintervenciju su brojni.

Prvi razlog je ekonomske prirode. Tamošnje su ekonomije, naime, teško poremećene i nisu kompatibilne zapadnim ekonomijama. Uloga se države u tom procesu zamišlja kao pasivnog promatrača. Predodžbu o slaboj državi i slobodnom tržištu podržavaju međunarodne financijske institucije nadležne za pomoć tim zemljama, a posebno Međunarodni monetarni fond.

Drugi razlog za razvoj socijalne politike jeste manjak socijalnih snaga, socijalnih pokreta i institucija civilnog društva koje mogu prihvatiti državnu intervenciju. Već je rečeno da je interpretacija uloge civilnog društva uglavnom negativna. Ona je u skladu s rezidualnim modelom socijalne politike.

Međutim, Marklund nalazi i razloge za optimizam u pogledu budućnosti socijalne politike u centralnoj i istočnoj Europi. On u tom smislu izdvaja dva faktora.

Prvi je postojanje struktura socijalne politike koje su u znatnoj mjeri komplementarne onima u zapadnoj Europi. U većini zemalja ta struktura je najbliža industrijskom modelu socijalne politike, ali ima i elementa redistributivnog institucionalnog modela.

Drugi razlog za optimizam autor vidi u javnom mišljenju. Javno mišljenje je u tim zemljama kontradiktorno. S jedne strane postoje jaki antidržavni sentimente, a s druge strane očekivanja da država u oblasti socijalne politike preuzme svoje obaveze. Čini se da ekonomska kriza i sve veće siromaštvo jača upravo ovaj drugi način mišljenja.

Dva glavna suprotstavljena modela socijalne politike o kojima se raspravlja u tim zemljama jesu onaj naslonjen na ideologiju slobodnog tržišta te drugi oslonjen na konzervativne postkomunističke snage. Usljed nedostatka iskustva nedostaje srednja alternativa. Sve se, dakle, svodi na želju populacije da se zadrži sigurnost iz socijalizma ili da se ostvari američki san čistog materijalističkog kapitaliz-

ma. Srednja i istočna Europa trebaju se, misli Marklund, više oslanjati na zapadnoeuropska iskustva koja su im geografski i historijski bližska.

Pored ovog ključnog priloga S. Marklunda u časopisu nalazimo još i članke:

- N. Warzywoda-Kruszyske i J. Grotowske-Leder, Siromaštvo i socijalni uvjeti u Poljskoj tokom transformacije u tržišnu ekonomiju;

- D. Kutsara i A. Trumma, Siromaštvo obitelji u Estoniji;

- V.P. Kultygina; Siromaštvo i socijalni trendovi u Rusiji,

- J.A. Dellenbranta, Demokracija i siromaštvo.

Časopis sadrži i članke o drugim temama. Jedan od njih posvećen je 90-godišnjici Švedske asocijacije za socijalni rad.

Iz ovog se vidi da se radi o sadržajnom i zanimljivom časopisu iz kojeg i mi možemo mnogo toga naučiti.

Vlado Puljiz

GODIŠNJAK ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE 1993.

Zavod za zapošljavanje, Zagreb, 1994.

Godišnjak Zavoda za zapošljavanje 1993. jedna je u nizu višegodišnjih publikacija koje Zavod za zapošljavanje redovito objavljuje. Kao i ranijih godina, ova se publikacija sastoji od dva dijela: prvi dio donosi tekstove o relevantnim pojavama na tržištu rada Republike Hrvatske i aktivnostima Zavoda za zapošljavanje, dok drugi dio sadrži grafičke i tablične prikaze s mnoštvom podataka vezanih za ponudu i potražnju rada u Hrvatskoj u 1993. godini.

Godišnjak za 1993. godinu sadrži deset poglavlja. U prvom poglavlju, Zaposlenost, dat je prikaz kretanja zaposlenosti u društvenom (državnom), mješovitom, zadržnom i privatnom vlasništvu u 1993. na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku. Nadalje, skrenuta je pažnja na značajan problem na tržištu rada naše zemlje, a kojem se ne poklanja dovoljno pažnje. Radi se o višku radnika u po-

stojećoj zaposlenosti. Podaci o opsegu i strukturi viška radnika dobiveni su istraživanjem o prognoziranom godišnjim potrebama i viškovima radnika koje je Zavod za zapošljavanje proveo krajem 1993. godine u poduzećima i organizacijama Republike Hrvatske. Istim istraživanjem dobiveni su i podaci o manjku radnika koji je također analiziran u ovom poglavlju.

Drugo poglavlje nosi naslov Ponuda i potražnja zaposlenja, a bavi se, između ostalog, kvantitativnim i kvalitativnim značajkama slobodnih radnih mjesta koje poslodavci prijavljuju službama za zapošljavanje. Treće poglavlje, Nezaposlenost, razmatra kretanje, obilježja te prostornu i drugu distribuciju registrirane nezaposlene populacije u našoj zemlji. U četvrtom poglavlju, Zapošljavanje, dan je prikaz aktivnosti posredovanja pri zapošljavanju, a koja aktivnost je jedna od temeljnih u službama za zapošljavanje. Ovo poglavlje obuhvaća, između ostalog, i zapošljavanje naših radnika u inozemstvu te povratak radnika iz inozemstva te zapošljavanje stranaca u našoj zemlji.

Peto poglavlje, Profesionalna orijentacija, obrađuje neke od temeljnih aktivnosti službi za zapošljavanje: profesionalno savjetovanje i profesionalno informiranje te rezultate postignute u 1993. godini. Aktivna politika zapo-

šljavanja naziv je šestog poglavlja, a razmatra mjere za poticanje zapošljavanja koje je Zavod za zapošljavanje poduzeo u 1993. godini u cilju smanjivanja nezaposlenosti (koja je, uzgred rečeno, posljednjih godina poprimila masovne razmjere). Sedmo poglavlje, Nacionalna klasifikacija zanimanja, obrazlaže ovaj sveobuhvatan i opsežan projekt koji je pokrenut i u našoj zemlji, a od izuzetnog je značaja za praćenje svih segmenata radne snage u Hrvatskoj. Osmo poglavlje razmatra Materijalno osiguranje i druga prava nezaposlenih osoba. Između ostalog, ovdje se obrađuje pravo nezaposlenih osoba na novčanu naknadu, zdravstvenu zaštitu, mirovinsko i invalidsko osiguranje te dječji dodatak. Deveto poglavlje nosi naslov Financiranje zapošljavanja, a razmatra prihode i rashode, izvore i visinu sredstava za poticanje zapošljavanja te isplate minimalnih plaća. Deseto poglavlje, Organizacija Zavoda za zapošljavanje, upravljanje Zavodom i kadrovi, bavi se ustrojem i rukovođenjem Zavoda za zapošljavanje te brojem i strukturom radnika zaposlenih u Zavodu. Na kraju, drugi dio sadrži 19 tabličnih pregleda i 14 grafikona.

Radi se, sve u svemu, o sadržajnoj i korisnoj publikaciji.

Nada Kerovec